

Landlæknisembættið

Umfang reykinga – Samantekt 2014

Júní – desember 2014

Efnisyfirlit

Bls.

3 Framkvæmdalýsing

Tíðni og greiningar - 18-69 ára

- 4 Reykir þú eða hefur þú reykt?
- 6 Greint eftir kyni
- 7 Greint eftir búsetu
- 8 Greint eftir menntun
- 9 Greint eftir fjölskyldutekjum

Þróun - 18-69 ára

- 11 Þeir sem reykja daglega
- 11 Greint eftir kyni
- 12 Greint eftir búsetu
- 13 Þeir sem reykja sjaldnar en daglega
- 13 Hætt(ur) að reykja
- 14 Þeir sem hafa aldrei reykt

15 Leiðbeiningar um túlkun niðurstaðna

Framkvæmdalýsing

Lýsing á rannsókn

Unnið fyrir	Landlækniseimbættið - Samantekt tveggja kannana 2014
Markmið	Að kanna umfang reykinga og þróun frá fyrri mælingum.
Framkvæmdatími	Júní til desember 2014
Aðferð	Netkönnun
Úrtak	Úrtök úr þjóðskrá, 18-69 ára af öllu landinu
Verknúmer	4024163

Stærð úrtaks og svörun	Fjöldi svarenda	Þátttökuhlutfall
Könnun 1 (Jún.-júl.)	758	54,1%
Könnun 2 (Nóv.-des.)	1552	54,0%
Alls	2310	

Vigtun

Gögn rannsóknarinnar eru vigtuð til þess að úrtak endurspegli þýði með tilliti til kyns, aldurs og búsetu. Fjöldatölur í skýrslunni eru því námundaðar að næstu heilu tölu, en hlutföll og meðaltöl miðast við fjöldatöluna eins og hún væri með aukastöfum. Misræmi getur því verið á samanlögðum fjölda einstaklinga í greiningum og í tíðnitöflum.

Hlutfall svarenda fyrir vigtun:

Kyn:	
Karlar	52,6%
Konur	47,4%
Aldur:	
18-24 ára	5,8%
25-34 ára	14,1%
35-44 ára	16,2%
45-54 ára	19,8%
55 ára eða eldri	44,3%
Búseta:	
Höfuðborgarsvæðið	65,5%
Landsbyggðin	34,5%

Hlutfall svarenda eftir vigtun:

Kyn:	
Karlar	49,9%
Konur	50,1%
Aldur:	
18-24 ára	13,7%
25-34 ára	17,1%
35-44 ára	16,8%
45-54 ára	17,5%
55 ára eða eldri	34,9%
Búseta:	
Höfuðborgarsvæðið	64,4%
Landsbyggðin	35,6%

Reykjavík, 26. febrúar 2015

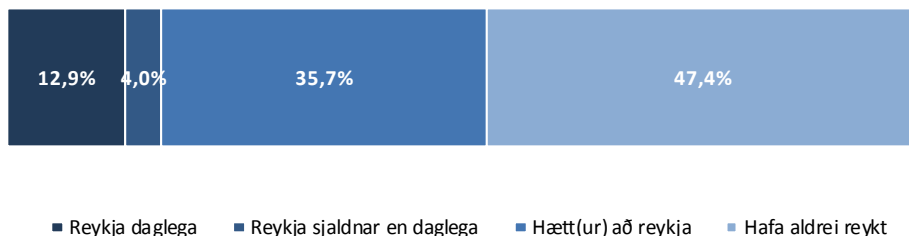
Bestu þakkir fyrir gott samstarf,

Þórhallur Ólafsson
Kolbrún Jónsdóttir

Allar ábendingar varðandi framsetningu skýrslunnar eru vel þegnar.
Vinsamlegast sendið tölvupóst á abending@capacent.is til að koma þeim á framfæri.

Reykir þú eða hefur þú reykt? (18-69 ára)

	Fjöldi	%	+/-
Reykja daglega	292	12,9	1,4
Reykja sjaldnar en daglega	90	4,0	0,8
Hætt(ur) að reykja	809	35,7	2,0
Hafa aldrei reykt	1.075	47,4	2,1
Fjöldi svara	2.267	100,0	
Tóku afstöðu	2.267	98,1	
Tóku ekki afstöðu	43	1,9	
Fjöldi svarenda	2.310	100,0	

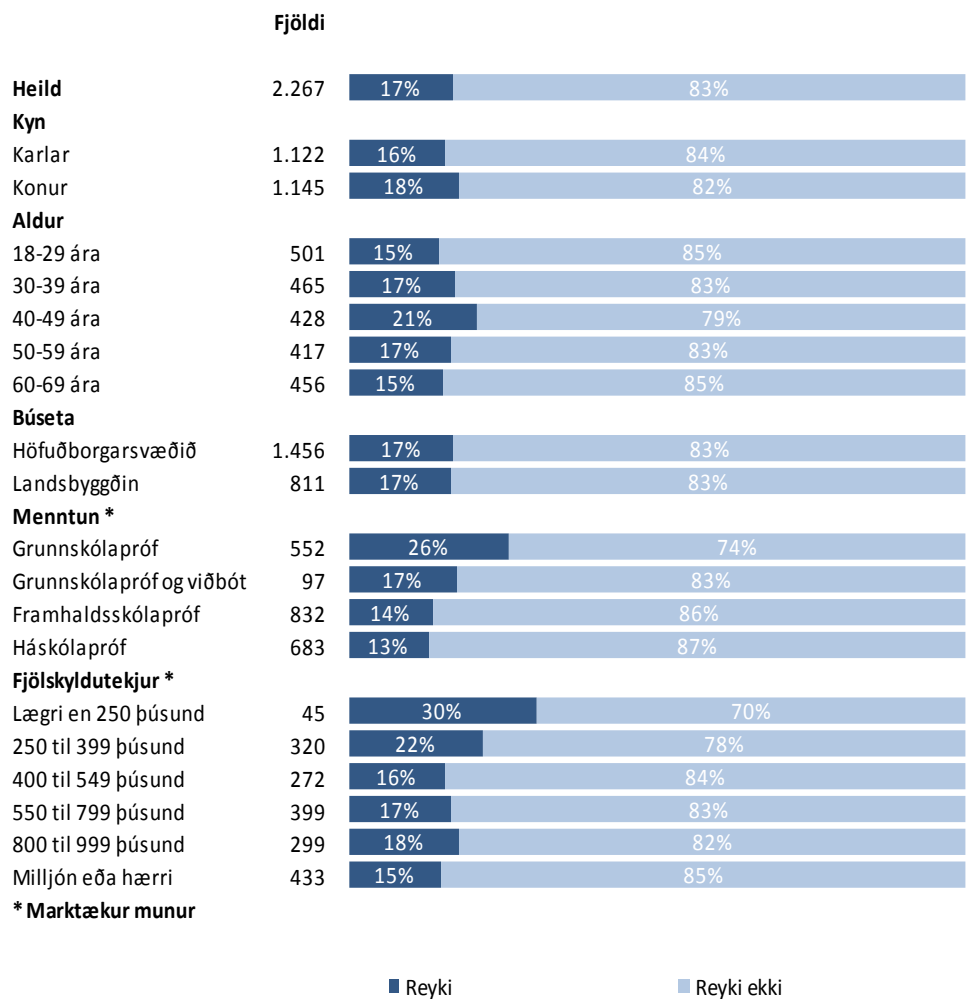
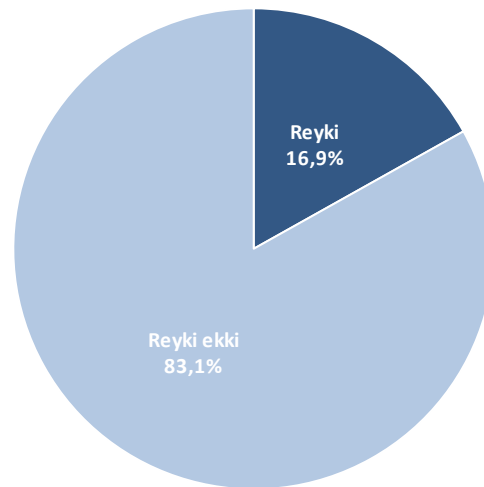
	Fjöldi	Reykja daglega	Reykja sjaldnar en daglega	Hætt(ur) að reykja	Hafa aldrei reykt	Þróun - Reykja eitthvað
Heild	2.267	13%	4%	36%	47%	-1,5
Kyn						
Karlar	1.122	12%	3%	38%	46%	-1,8
Konur	1.145	13%	5%	34%	48%	-1,2
Aldur *						
18-29 ára	501	11%	4%	19%	67%	-4,5
30-39 ára	465	13%	4%	31%	52%	-2,9
40-49 ára	428	14%	7%	27%	52%	1,7
50-59 ára	417	14%	2%	50%	34%	-2,1
60-69 ára	456	12%	3%	54%	30%	1,5
Búseta						
Höfuðborgarsvæðið	1.456	13%	4%	36%	47%	-1,8
Landsbyggðin	811	13%	3%	35%	48%	-1,1
Menntun *						
Grunnskólapróf	552	22%	4%	41%	33%	-4,1
Grunnskólapróf og viðbót	97	14%	4%	46%	37%	-3,1
Framhaldsskólapróf	832	10%	3%	36%	50%	-2,7
Háskólapróf	683	8%	5%	30%	57%	-0,9
Fjölskyldutekjur *						
Lægri en 250 þúsund	45	27%	3%	40%	30%	-0,5
250 til 399 þúsund	320	18%	4%	33%	46%	1,2
400 til 549 þúsund	272	14%	2%	36%	48%	-5,9
550 til 799 þúsund	399	13%	4%	39%	45%	-3,5
800 til 999 þúsund	299	13%	5%	34%	48%	3,4
Milljón eða hærri	433	9%	6%	37%	48%	-2,8

* Marktækur munur

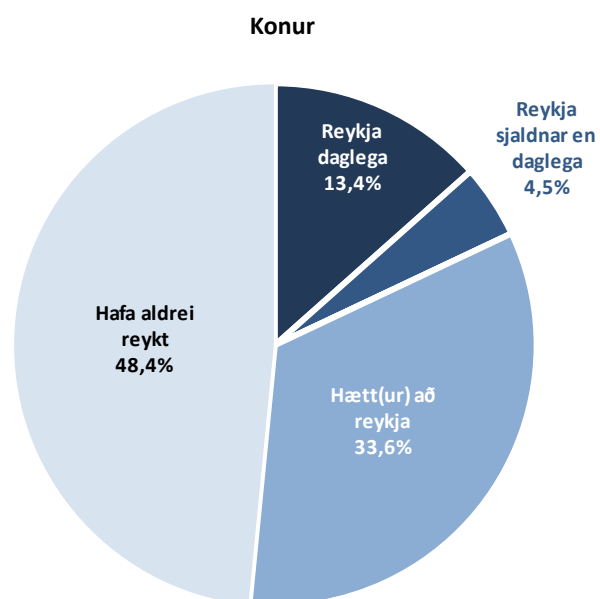
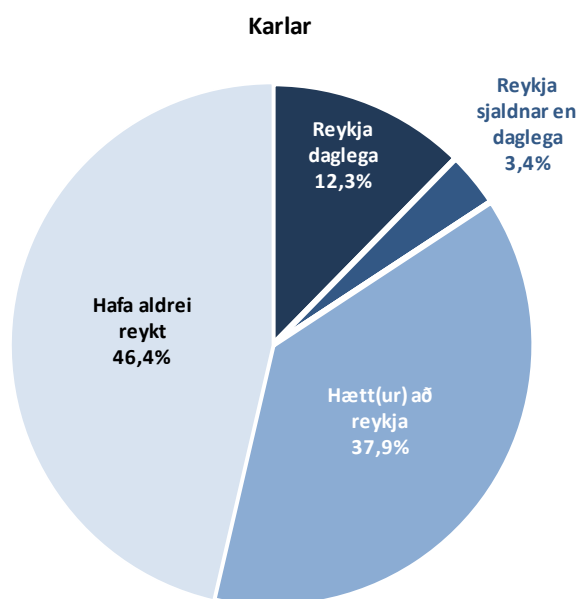
Grænar tölur eru hærri en efri vikmörk fyrir heildina en rauðar tölur eru lægri en neðri vikmörk fyrir heildina

Reykir þú eða hefur reykt? (Já eða nei - 18-69 ára)

	Fjöldi	%	+/-
Reyki	383	16,9	1,5
Reyki ekki	1.884	83,1	1,5
Fjöldi svara	2.267	100,0	
Tóku afstöðu	2.267	98,1	
Tóku ekki afstöðu	43	1,9	
Fjöldi svarenda	2.310	100,0	

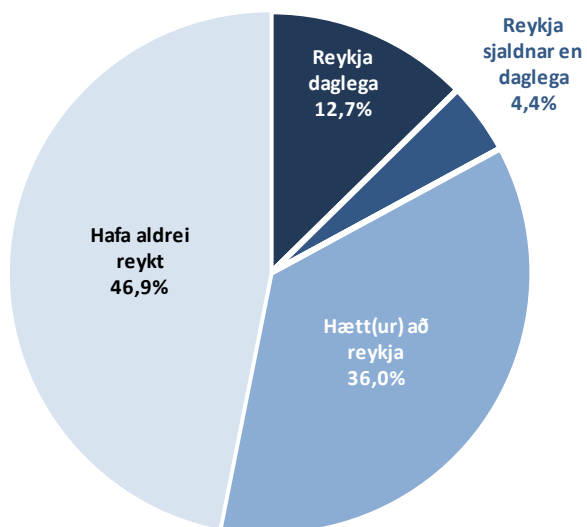

Reykir þú eða hefur þú reykt? (18 - 69 ára, greint eftir kyni)

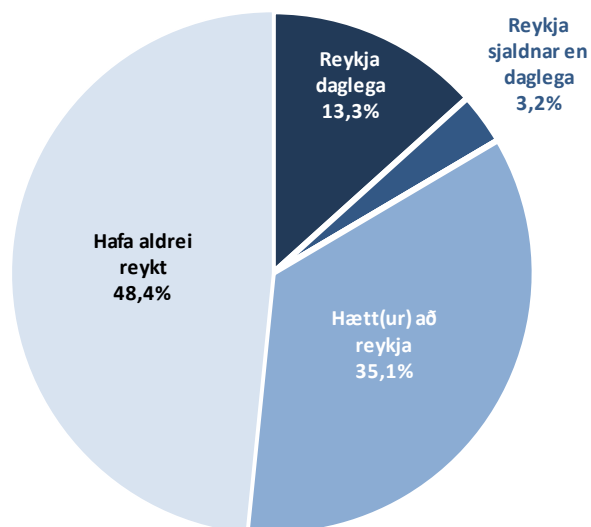

Reykir þú eða hefur þú reykt? (18 - 69 ára, greint eftir búsetu)

Höfuðborgarsvæðið

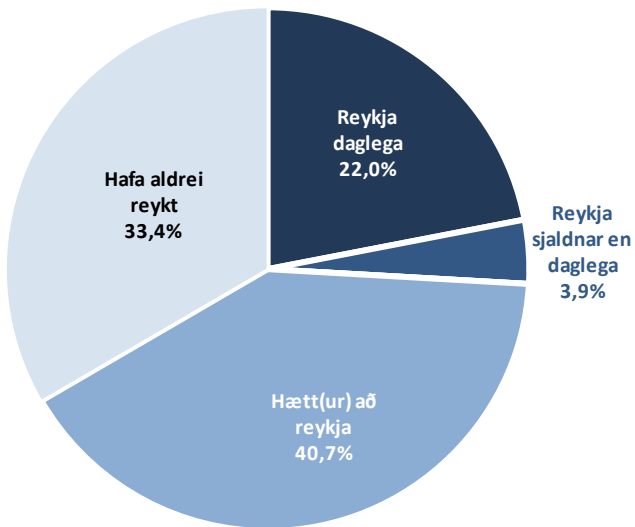

Landsbyggðin

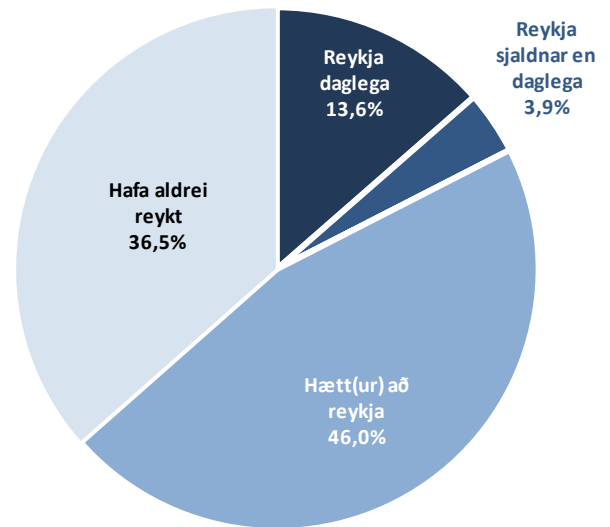

Reykir þú eða hefur þú reykt? (18 - 69 ára, greint eftir menntun)

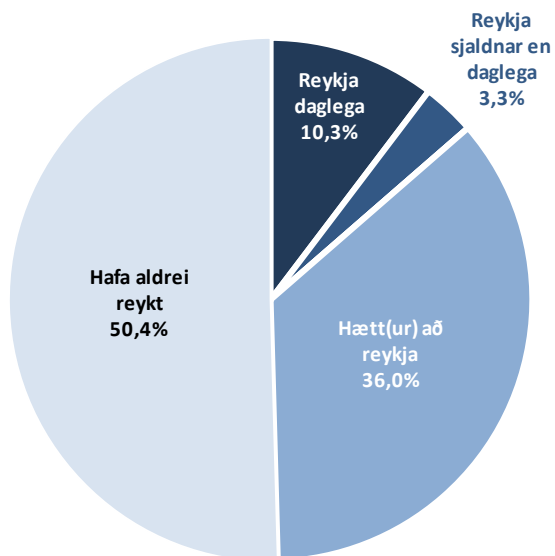
Grunnskólapróf

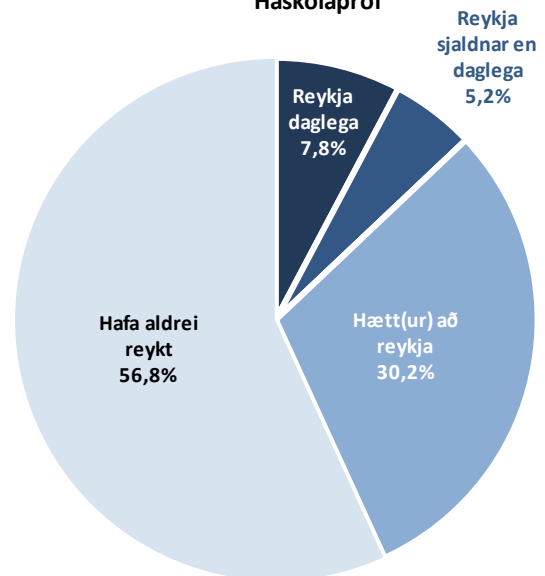
Grunnskólapróf og viðbót

Framhaldsskólapróf

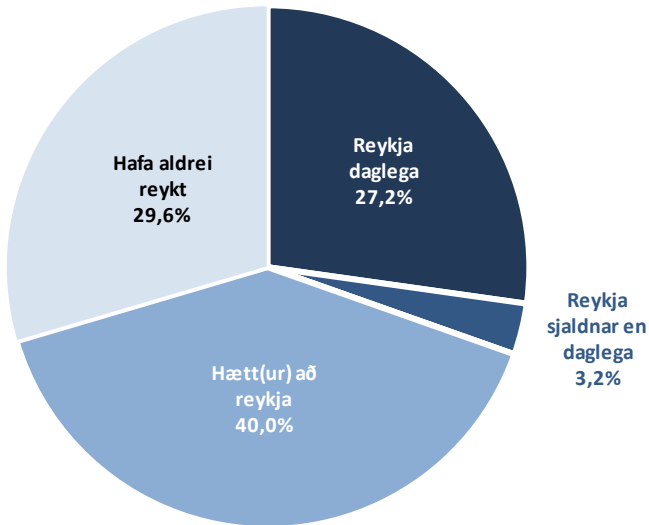

Háskólapróf

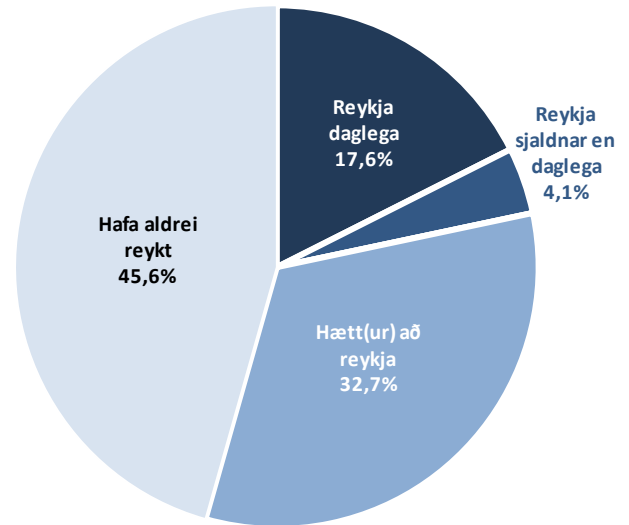

Reykir þú eða hefur þú reykt? (18 - 69 ára, greint eftir fjölskyldutekjum)

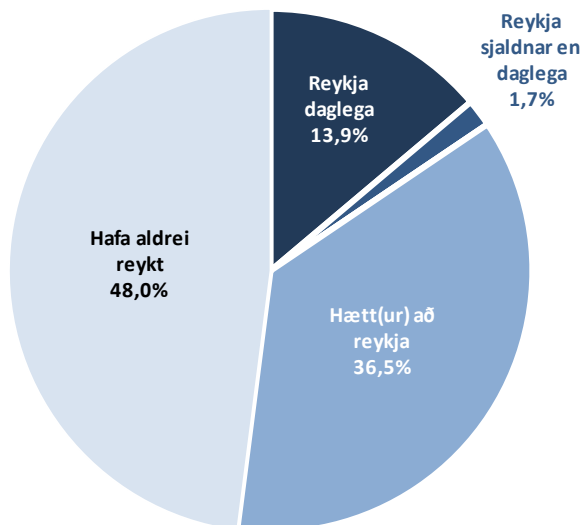
Lægr en 250 þúsund

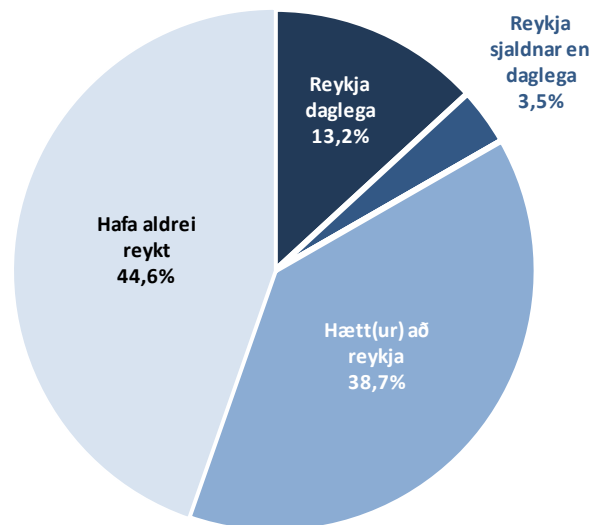
250 til 399 þúsund

400 til 549 þúsund

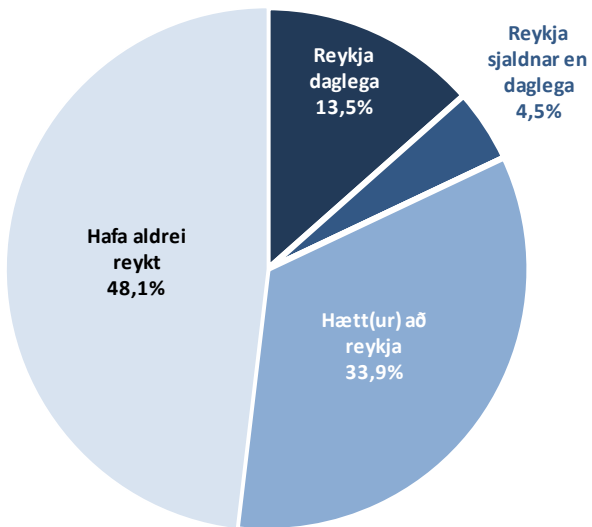

550 til 799 þúsund

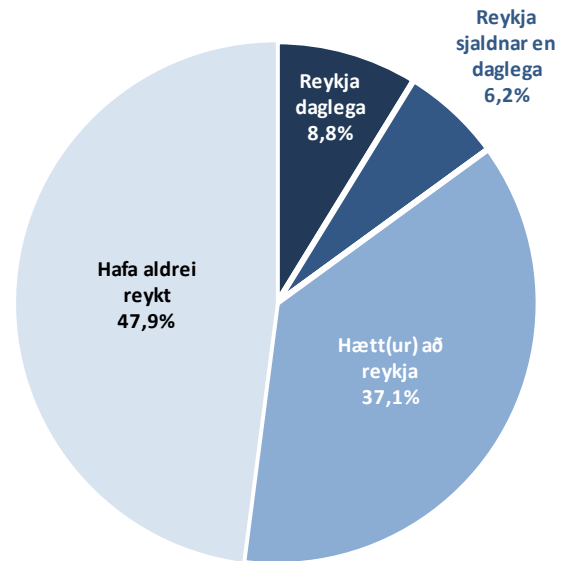

Reykir þú eða hefur þú reykt? (18 - 69 ára, greint eftir fjölskyldutekjum)

800 til 999 þúsund

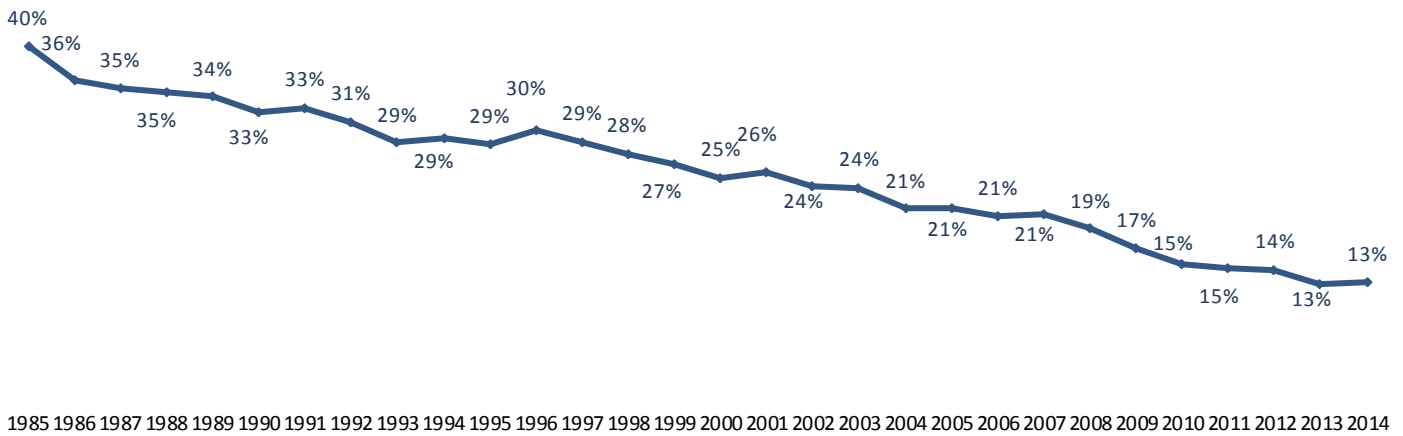

Milljón eða meira

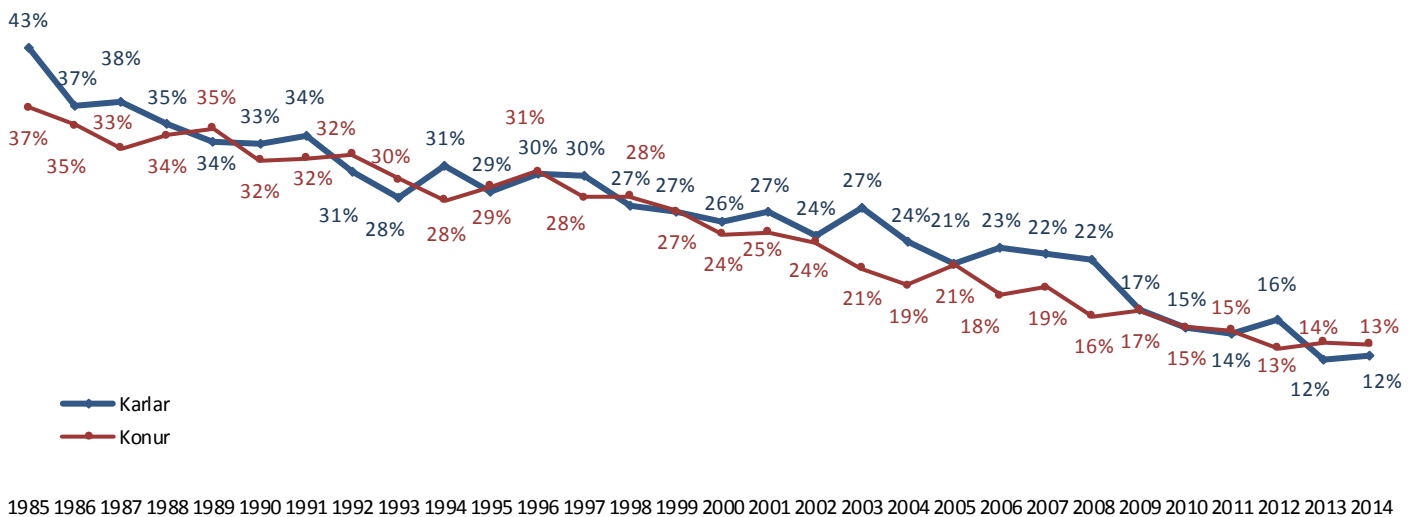
Reykir þú eða hefur þú reykt? Þeir sem reykja daglega (18 - 69 ára)

Þróun

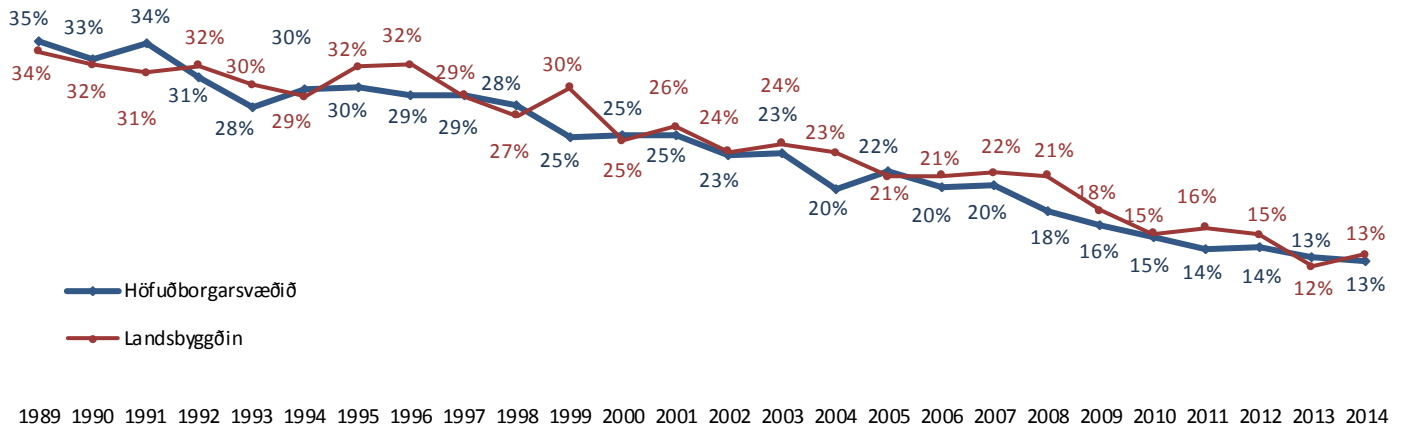
Þróun er sýnd á kvarðanum 0-50%

Þróun - Greint eftir kyni

Reykir þú eða hefur þú reykt? Þeir sem reykja daglega (18 - 69 ára)

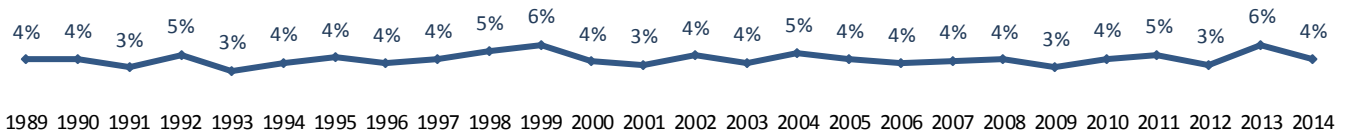
Þróun - Greint eftir búsetu

Þróun er sýnd á kvarðanum 0-50%

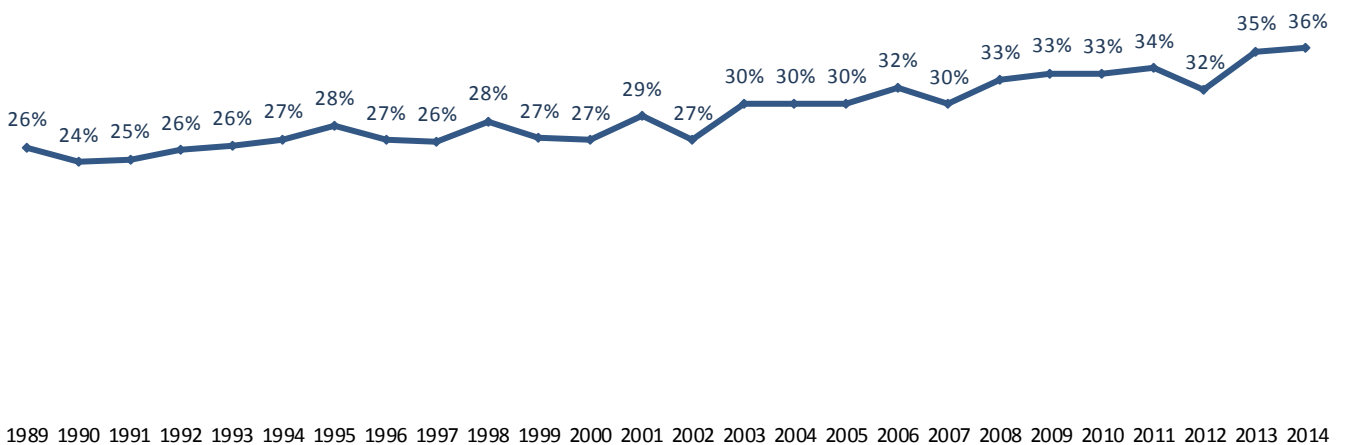
Reykir þú eða hefur þú reykt? (18 - 69 ára)

Þeir sem reykja sjaldnar en daglega

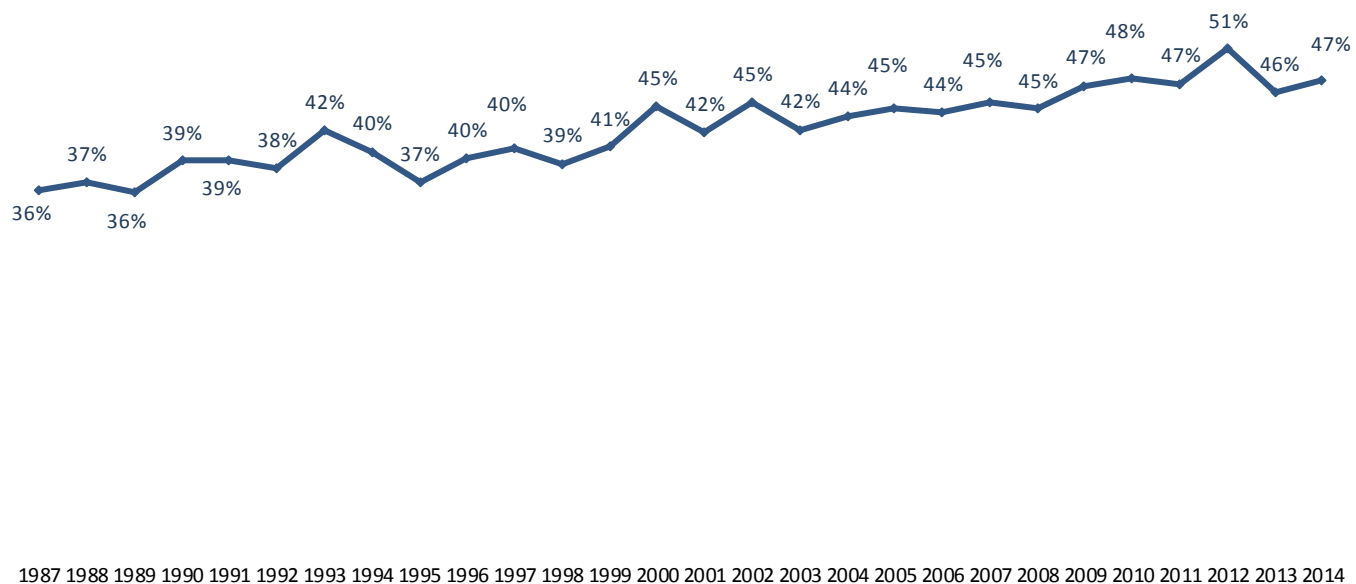
Þróun er sýnd á kvarðanum 0-50%

Hætt(ur) að reykja

Reykir þú eða hefur þú reykt? (18 - 69 ára)

Þeir sem hafa aldrei reykt

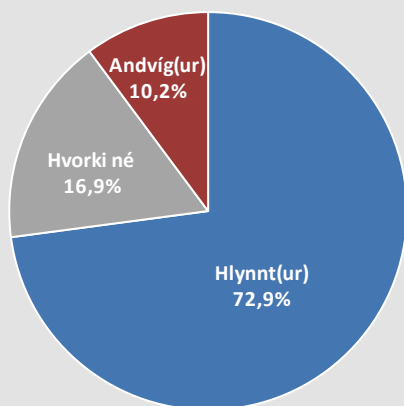

Þróun er sýnd á kvarðanum 0-50%

Leiðbeiningar um túlkun niðurstaðna

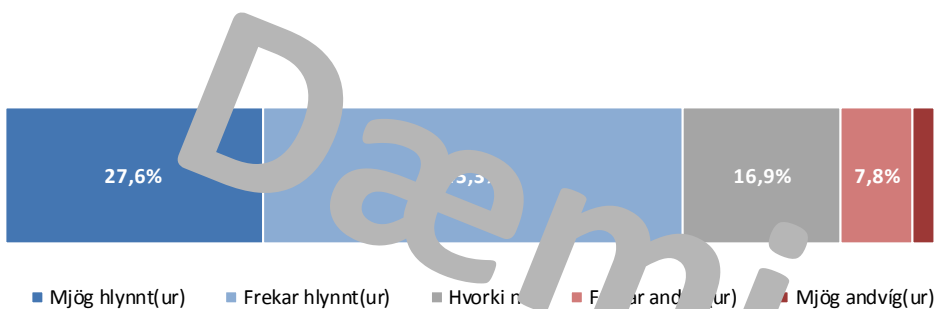
Ertu hlynnt(ur) eða andvíg(ur) ...?

	Fjöldi	%	+/-
Mjög hlynnt(ur) (5)	217	27,6	3,1
Frekar hlynnt(ur) (4)	356	45,3	3,5
Hvorki né (3)	133	16,9	2,6
Frekar andvíg(ur) (2)	61	7,8	1,9
Mjög andvíg(ur) (1)	19	2,4	1,1
Hlynnt(ur)	72,9	3,1	
Hvorki né	16,9	2,6	
Andvíg(ur)	10,2	2,1	
Fjöldi svara	786	100,0	
Tóku afstöðu	786	69,2	
Tóku ekki afstöðu	350	30,8	
Fjöldi aðspurðra	1.136	100,0	
Spurðir	1.136	95,8	
Ekki spurðir	50	4,2	
Fjöldi svarenda	1.186	100,0	
Meðaltal (1-5)	3,9		
Vikmörk ±	0,1		

Í **tíðnitöflu** má sjá hvernig svör þátttakenda dreifast á ólíka svarkosti. Þar má einnig sjá hversu margir tóku afstöðu til spurningarinnar og hversu margir voru spurðir. Í töflunni hér fyrir ofan má sjá að tæplega 28% þátttakenda eru mjög hlynnt því sem spurt var um og ríflega 45% frekar hlynnt. Ef teknir eru saman þeir sem segjast frekar og mjög hlynntir má sjá að í heildina eru tæplega 73% hlynnt málefni. Vekja ber athygli á að hátt hlutfall aðspurðra, eða 30,8%, tók ekki afstöðu til spurningarinnar og er talan því rauðlituð því til áherslu.

Meðaltal er reiknað með því að leggja saman margfeldi af vægi svars og fjölda sem velja það svar og deila upp í summuna með heildarfjölda svara. Í töflunni hér fyrir ofan reiknast meðaltal skv. eftirfarandi formúlu: [Mjög hlynnt(ur) (fj. x 5) + frekar hlynnt(ur) (fj. x 4) + hvorki né (fj. x 3) + frekar andvíg(ur) (fj. x 2) + mjög andvíg(ur) (fj. x 1)] / Heildarfjöldi svara. Í þessu dæmi tekur meðaltalið gildi á kvarðanum 1 til 5 en meðaltalið tekur gildi á því bili sem kvarðinn er hverju sinni.

Vikmörk (sjá +/- dálk í tíðnitöflu)

Til að geta áttað sig betur á niðurstöðum rannsókna er nauðsynlegt að skilja hvað vikmörk eru. Vikmörk eru reiknuð fyrir hverja hlutfallstölu og meðaltöl og ná jafn langt upp fyrir og niður fyrir töluna nema ef vikmörkin fara niður að 0% eða upp að 100%. Oftast er miðað við 95% vissu. Segja má með 95% vissu að niðurstaða sem fengin er úr rannsókn liggja innan þessara vikmarka ef allir í þýðinu eru spurðir. Í dæminu hér til hliðar má segja með 95% vissu að hefðu allir í þýði verið spurðir, hefðu á bilinu 24,5% til 30,7% (27,6% +/- 3,1%) verið mjög hlynnt málefni. Einnig má nota vikmörk til að skoða hvort marktækur munur sé á fjölda þeirra sem velja ólíka svarkosti. Ef vikmörkin skarast ekki er marktækur munur á fjölda num. T.d. væri hægt að segja með 95% vissu að marktækt fleiri einstaklingar séu frekar hlynntir málefni en mjög hlynntir því.

	Fjöldi	Meðaltal (1-5)					Þróun	
Heild	786	28%	45%	17%	8%	2,4%	3,9	0,1 *
Kyn								
Karlar	396	29%	44%	17%	7%	3%	3,9	0,3 *
Konur	390	26%	47%	17%	8%	2%	3,9	-0,1
Aldur*								
18-24 ára	166	22%	45%	16%	13%	4%	3,7	0,1
25-34 ára	159	23%	43%	16%	14%	4%	3,7	0
35-44 ára	164	25%	42%	24%	7%	2%	3,8	-0,1
45-54 ára	136	30%	48%	15%	5%	2%	4,0	0,1
55 ára eða eldri	161	32%	48%	12%	4%	2%	4,0	0

* Marktækur munur á meðaltölum

■ Mjög hlynnt(ur) ■ Frekar hlynnt(ur) ■ Hvorki né ■ Frekar andvíg(ur) ■ Mjög andvíg(ur)

Greiningar og marktækt

Oft er gerð greining á hverri spurningu eftir lýðfræðibreytum, s.s. kyni, aldri og búsetu, sem og eftir öðrum spurningum í sömu könnun. Hér fyrir neðan má sjá greiningu eftir kyni og aldri þátttakenda. Þar sést t.d. að 29% karla eru mjög hlynntir málefni á móti 26% kvenna. Í greiningum er jafnframt sýnt meðaltal mismunandi hópa og tekið fram hvort sá munur á meðaltölum sem kom fram á hópum í könnuninni er tölfræðilega marktækur. Þegar munurinn er marktækur er titillinn stjórnumerktur, eins og í tilfelli aldurs spurningarinnar í greiningunni hér fyrir neðan. Að auki eru súlur sem sýna meðaltöl lítaðar dökkgráar til áherslu.

Algengur misskilningur er að ef tölfræðiprófið er ekki marktækt þá sé ekkert að marka þá niðurstöðu. Það er hins vegar rangt, því merking tölfræðilegrar marktæktar felst í því hvort hægt sé að alhæfa mun sem kemur fram í könnun yfir á þýði. Í dæminu hér fyrir neðan má sjá að eftir því sem fólk eldist er það hlynntara málefni og staðhæfa má með 95% vissu að þessi munur eftir aldurshópum á sér einnig stað í þýðinu (t.d. meðal þjóðarinnar).

Langst til hægri á myndinni hér fyrir ofan er sýndar breytingar á meðaltölum frá síðustu mælingu. Í þessu dæmi má sjá að meðaltal karla hefur lækkað um 0,3 stig frá síðustu mælingu (er nú 3,9 og var síðast 3,6). Stjórnumerkingin við súluna vísar til þess að munur milli mælinga er tölfræðilega marktækur. Því má segja að karlmenn séu nú að jafnaði hlynntari málefni en þeir voru í síðustu mælingu.